

خلاصہ پلان استراتژیک پوهنتون زاول (۱۴۰۴-۱۴۰۸)

مقدمه

پلان استراتژیک، به عنوان نقشه راه اساسی پوهنتون‌ها، راهنمایی است برای حرکت علمی و اداری در شرایط پیچیده و متحول جهانی. پوهنتون زاول با درک این ضرورت، دومین پلان پنج ساله خود را در مطابقت با رهنمودهای وزارت تحصیلات عالی و نورم های ملی و بین المللی تهیه نموده است. هدف این پلان، ایجاد انسجام نهادی، پاسخگویی به نیازهای جامعه و بازار کار، و ارتقای جایگاه علمی پوهنتون در سطح ملی و منطقه‌ای است.

دیدگاه، مأموریت و ارزش‌ها

پوهنتون در دیدگاه خود می‌خواهد به یک نهاد علمی معتبر در سطح ملی و بین‌المللی مبدل شود که در عرصه تحقیقات علمی، تربیت کادرهای متخصص، و ارائه خدمات آموزشی معیاری نقش محوری داشته باشد. رسالت پوهنتون، ارتقای کیفیت آموزش عالی، توسعه تحقیقات کاربردی، و همکاری با نهادهای ملی و بین‌المللی با استفاده از فناوری های نوین است.

ارزش‌های بنیادین این پلان شامل: پایبندی به ارزش‌های اسلامی و ملی، شفافیت و پاسخگویی، عدالت و برابری در فرصت‌ها، احترام به اخلاق حرفه‌ای، نوآوری در آموزش و تحقیق، مشارکت و همکاری، و توجه به نیازهای جامعه و بازار کار می‌باشد.

اهداف استراتژیک

پلان هشت هدف کلان را دنبال می‌کند:

۱. گسترش فعالیت‌های تحقیقاتی و علمی
۲. تنوع بخشی به منابع مالی و مدیریت مؤثر آنها.
۳. توسعه فعالیت‌های تضمین کیفیت و کسب اعتبار اکادمیک.
۴. ارتقای ظرفیت کادر علمی و اداری.
۵. توسعه و تجهیز زیربنای فیزیکی و دیجیتالی.
۶. بهبود کیفیت آموزشی و افزایش دسترسی به تحصیلات عالی.
۷. گسترش همکاری‌های ملی و بین‌المللی.
۸. تقویت و انکشاف سیستم اداری و مدیریتی.

تحلیل محیط داخلی و خارجی (SWOT)

در بخش تحلیل محیط، نقاط قوت پوهنتون شامل وجود کادر علمی ورزیده، تجربه موفق در اجرای برنامه‌های آموزشی، و زیربنای نسبی علمی و اداری است. در مقابل، کمبود بودجه، محدودیت منابع علمی مدرن و کمبود کادر متخصص از نقاط ضعف شمرده می‌شود. فرصت‌های محیطی شامل نیاز روزافزون به تحصیلات عالی، همکاری‌های علمی ملی و بین‌المللی، و گسترش فناوری‌های آموزشی است؛ در حالی که تهدیدها بیشتر به شرایط سیاسی و امنیتی کشور، محدودیت‌های مالی، و تحولات سریع بازار کار برمی‌گردد.

موقعیت نهایی پوهنتون

بر اساس ارزیابی‌های انجام شده، نمره نهایی پوهنتون زاول در ماتریکس عوامل داخلی (IFE) معادل ۳۰۰۳ و در ماتریکس عوامل خارجی (EFE) معادل ۲۰۵۶ بوده است. با وارد نمودن این دو مقدار در محورهای افقی و عمودی، موقعیت پوهنتون در خانه دوم این ماتریکس قرار می‌گیرد؛ خانه‌ای که بیانگر وضعیت استراتژیک "تهاجمی" است یعنی:

- از یک سو، با استفاده از نقاط قوت داخلی و بهره‌برداری از فرصت‌های بیرونی، توانایی گسترش علمی و پژوهشی را دارد.
- از سوی دیگر، باید با مدیریت هوشمندانه و کاهش نقاط ضعف، توان مقابله با تهدیدهای محیطی را افزایش دهد.

به عبارت دیگر، پوهنتون در یک وضعیت میانه و رو به رشد قرار دارد که با برنامه ریزی دقیق، می‌تواند به تدریج به یک نهاد علمی پیشرو در سطح ملی ارتقا یابد.

ارزیابی پلان قبلی (۱۳۹۹-۱۴۰۳)

ارزیابی پلان گذشته نشان داد که حدود ۷۰٪ اهداف عملی گردیده است. بیشترین موفقیت در عرصه حکومتمداری خوب، بهبود مدیریت مالی و اداری، و تربیت کادر علمی به دست آمده؛ در حالی که توسعه زیربنای کاربردی‌سازی علوم با پیشرفت کمتری مواجه بوده است. چالش‌های عمده شامل کمبود بودجه، تغییرات مدیریتی ناشی از اوضاع سیاسی، ضعف هماهنگی داخلی، شیوع کرونا و کمبود کادر متخصص بوده است.

محورهای اجرایی و عملیاتی

برای تحقق اهداف استراتژیک، پلان یک سلسله برنامه‌های عملی پیش‌بینی کرده است که شامل: ایجاد معاونیت تحقیقات علمی، اخذ مجله علمی معتبر، حمایت از نشر مقالات بین‌المللی، تجهیز لابراتوارها و کتابخانه‌ها، توسعه سیستم‌های دیجیتال مدیریتی (MIS)، تدوین و بازنگری نصاب درسی، تقویت سیستم تضمین کیفیت، و توسعه همکاری های ملی و بین‌المللی می‌باشد.

در بخش زیربنای نیز توسعه ساختمان‌های آموزشی، لابراتوارهای معیاری، کتابخانه دیجیتال و گسترش فضای سبز و محیط علمی سالم مورد توجه قرار گرفته است.

برنامه‌های مالی و بودجه‌ای

پلان مالی پوهنتون بر دو بخش «بودجه عادی» و «بودجه انکشافی» استوار است که بخش اعظم آن از فیس محصلان تأمین می‌شود. همچنان تنوع بخشی به منابع مالی از طریق همکاری‌های بین‌المللی، پروژه‌های تحقیقاتی و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های آموزشی و تحقیقاتی درآمدزا در نظر گرفته شده است.

میکانیزم تطبیق و ارزیابی

برای تضمین عملی شدن پلان، ساختار نظارتی و ارزشیابی منظم طراحی شده است. این ساختار شامل شاخص‌های معین برای سنجش پیشرفت، گزارش‌دهی منظم، مشارکت استادان و محصلان، و اصلاح مستمر بر مبنای بازخورد است. سیستم ارزیابی ربع‌وار و سالانه، همراه با مکانیسم های تشویق و پاسخگویی، به عنوان رکن اصلی این مرحله در نظر گرفته شده است.

جمع بندی

پلان استراتژیک پوهنتون زاول (۱۴۰۴-۱۴۰۸) یک سند جامع و آینده نگر است که با تأکید بر انسجام نهادی، توسعه علمی و پژوهشی، بهبود کیفیت آموزشی، تقویت زیربنای فیزیکی و دیجیتالی، و افزایش همکاری‌های ملی و بین‌المللی، در صدد است پوهنتون را به یک نهاد علمی معتبر و پایدار در سطح کشور و منطقه ارتقا دهد. این پلان با توجه به تجارب گذشته، ضعف‌ها و تهدیدها را مدنظر گرفته و تلاش کرده است با بهره‌گیری از فرصت‌ها و نقاط قوت، مسیر روشنی برای پنج سال آینده ترسیم کند.